

Eugeniusz ŻUBER*

WALKA O WOJEWÓDZTWO ŚRODKOWOPOMORSKIE – WCZORAJ I DZIŚ

Zarys treści: Celem artykułu jest opisanie kolejnych etapów walki o utworzenie województwa środkowopomorskiego. Zakres czasowy opracowania obejmuje lata 1997-2016, tj. okres tuż przed reformą administracyjną z 1999 roku aż do dnia dzisiejszego. Wydzielenie administracyjnego regionu środkowopomorskiego jest potrzebne z wielu powodów, zarówno społecznych, jak i ekonomicznych. Utworzenie województwa środkowopomorskiego przeciwdziałałoby marginalizacji regionu i jego społeczności, jaka ma miejsce w obecnym podziale administracyjnym.

Słowa kluczowe: województwo środkowopomorskie, Pomorze Środkowe, zmiany podziału terytorialnego.

Wprowadzenie

Pomysł utworzenia siedemnastego województwa pojawia się przy każdym kolejnych wyborach. Tak było w czasach od reformy administracyjnej kraju z 1999 roku i temat ten wrócił do debaty publicznej po raz kolejny przy okazji ostatniej kampanii parlamentarnej. Do tej pory skończyło się jedynie na czczych obietnicach wyborczych. Należy jednak pamiętać, że dla mieszkańców regionu Pomorza Środkowego to nie tylko obietnice wyborcze, to istotny sygnał, że mogą zrobić coś ważnego dla siebie i swojego regionu. Mieszkańcy regionu walczą niestrudzenie o swoje miejsce w przestrzeni społeczno-ekonomicznej państwa od niemal dwudziestu lat, wierząc, że w końcu odniosą sukces zwieńczony utworzeniem własnej jednostki administracyjnej – województwa środkowopomorskiego.

Utworzenie siedemnastego województwa mogłoby przyczynić się do ożywienia obszaru Pomorza Środkowego, dotkniętego problemem depopulacji i bezrobocia, a także aktywizacji głównych miast regionu – Koszalina i Słupska. Utrata funkcji administracyjnych, a także znaczne oddalenie od regionalnych ośrodków wzrostu (Gdańsk i Szczecin) nasila trudności rozwojowe obu miast, jak i całego regionu (dysponującego potencjałem rozwojowym)¹.

* Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Koszalinie w latach 2002-2014

¹Zob. *Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030*, Uchwała Rady Ministrów Nr 239 z dnia 13 grudnia 2011 r. (MP 2012 poz. 252), s. 83.

Celem artykułu jest omówienie kolejnych etapów walki o utworzenie siedemnastego województwa – środkowopomorskiego. Zakres czasowy opracowania obejmuje lata 1997-2016, tj. od okresu tuż przed reformą administracyjną z 1999 roku aż do dnia dzisiejszego. Treść artykułu podzielono na dwie zasadnicze części pierwszą – obejmującą lata 1997-2007 oraz drugą – obejmującą lata współczesne.

Część I – wczoraj

Proces przygotowań i zmian podziału terytorialnego państwa

Wybory parlamentarne we wrześniu 1997r. wygrała Akcja Wyborcza „Solidarność” uzyskując 43,7% mandatów w Sejmie. Po wyborach w październiku utworzono koalicję parlamentarną i rządową AWS i Unii Wolności. W umowie koalicyjnej zapisano także zmiany podziału terytorialnego w państwie tworząc powiaty i samorządy na poziomie województw. To oznaczało likwidację dotychczasowego podziału dwustopniowego na trzystopniowy oraz zmniejszenie liczby województw. Zmierzało to do decentralizacji państwa tworząc szczebel władzy lokalnej (gmina, powiat), regionalnej (województwo) i centralnej (administracja rządowa).

W pracach przygotowawczych do zmian terytorialnych proponowane były różne warianty, np. zmniejszenie liczby województw z 49 do 25-30, powrót do 17 województw ewentualnie podział na 12 dużych województw. W marcu 1998 roku do sejmu wpłynął rządowy projekt ustawy o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa². Projekt ten zakładał wprowadzenie od stycznia 1999r. trójstopniowy podział państwa na gminy, powiaty i 12 województw. Projekt rozporządzenia Rady Ministrów przewidywał 30 powiatów i 47 miast wyłączonych z powiatów.

Równoległe do Sejmu wpłynął (w marcu 1998 roku) projekt posłów z SLD przewidujący utworzenie 17 województw³, w tym także województwo na Pomorzu Środkowym (Koszalin, Słupsk). Oba projekty ustaw (rządowy i poselski)

po pierwszym czytaniu skierowano do Komisji Sejmowych. Tam zgłoszono wiele poprawek: by utrzymać 49 województw, utworzyć 31, 27, 25, 18, 16, 15, 14, 13 województw. Projekt 16 województw zgłaszany był w różnych wersjach

²Druk Sejmowy nr 230, z dnia 17 marca 1998r.

³Druk Sejmowy nr 254, z dnia 20 marca 1998r.

wojewódzkich np. bez lubuskiego, bez opolskiego, bez staropolskiego, bez środkowopomorskiego. Ostatecznie na komisjach wszelkie propozycje – wnioski odrzucono, rekomendując Sejmowi do kolejnego czytania propozycję 12 województw.

Spotkanie przedstawicieli rządzącej koalicji z reprezentantami opozycyjnego SLD, które doprowadziło do porozumienia w sprawie nowych województw. Pierwszy z lewej – marszałek Sejmu, Maciej Płażyński. Dalej (zgodnie z ruchem wskazówek zegara): przewodniczący Klubu Parlamentarnego SLD - Leszek Miller, wicemarszałek Sejmu - Marek Borowski, marszałek Senatu - Alicja Grzeškowiak, sekretarz Klubu Parlamentarnego AWS - Kazimierz Janiak, przewodniczący Klubu Parlamentarnego AWS - Marian Krzaklewski, przewodniczący Klubu Parlamentarnego UW - Tadeusz Syryjczyk.

Fot. Cezary Szejgis

Rysunek 1. Osoby decydujące o liczbie województw (15-16 lipca 1998 r., Sejm RP)
Źródło: „Wspólnota”, nr 30 z 25 lipca 1998 roku.

Sejm na posiedzeniu w dniu 5 czerwca 1998 r. przyjął poprawki komisji i uchwalił ustawę z podziałem terytorialnym państwa na 12 województw⁴. W Senacie zgłoszono poprawki na 49 województw (PSL), 27 i 17 (SLD) i 15 (AWS-UW). Ostatecznie do rządowego projektu Senat dołożył trzy województwa: kujawsko-pomorskie, lubuskie, i opolskie. „Za” głosowało 54 senatorów, przeciwnych było 38, a 4 wstrzymało się od głosu. Wprowadzone ustalenie przez Senat 15 województw Sejm przyjął 1 lipca 1998r. Prezydent Aleksander Kwaśniewski ustawę o podziale administracyjnym kraju na 15 województw zawetował. Podjęto więc nowe negocjacje o liczbie województw. W nocy z 15 na 16 lipca 1998r. koalicja (AWS-UW) i opozycja (SLD-PSL) doszły do politycznego kompromisu ustalając liczbę 16 województw. Po wielogodzinnych dyskusjach i sporach przyjęto, że szesnastym województwem będzie region kielecki, a nie środkowopomorski (rys. 1).

⁴Ustawę poparło 246 posłów, 202 było przeciwnych, a 3 wstrzymało się od głosu.

Kompromisowy projekt ustawy (druk nr 513) przedłożono Sejmowi. Pod projektem podpisało się 24 posłów prezentujących AWS, UW i SLD. W Sejmie za taką ustawą głosowało 326 posłów z AWS, SLD i UW, wstrzymało się od głosu 41, przeciwnych było 45.

Z dniem 1 stycznia 1999r. przestały istnieć woj. koszalińskie i woj. słupskie.

Manifestacje i protesty

W latach 1997-1998 odbywało się na Pomorzu Środkowym wiele wieców, protestów, debat, konferencji, składano oświadczenia i podejmowano samorządowe uchwały i stanowiska za utworzeniem województwa środkowopomorskiego. Mieszkańcy Ziemi Koszalińskiej i Ziemi Słupskiej manifestowali także w Warszawie.

Rysunek 2. Symboliczna tablica z nazwą „województwo środkowopomorskie” ustawiona w 1998 roku na granicy województwa szczecińskiego i koszalińskiego

Źródło: <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1342,title,Nowy-podzial-administracyjny-To-moze-byc-pulapka-dla-rzadu-PiS,wid,18019785,wiadomosc.html?ticaid=11710a>, (24.05.2016).

Rysunek 3. Protest w obronie województwa środkowopomorskiego pod koszalińskim pomnikiem Byliśmy – Jesteśmy – Będziemy

Źródło: <http://www.gk24.pl/wiadomosci/koszalin/gal/9125946,rodkowopomorskie-jeszcze-nie-umarlo-zdjecia,16255002,id,t,zid.html> (24.05.2016).

Rys. 2 przedstawia sfotografowaną symboliczną tablicę z nazwą „województwo środkowopomorskie”. Tablica ta została ustawiona w 1998 roku na granicy ówczesnego województwa szczecińskiego i koszalińskiego. Na rysunku 3 zamieszczono fotografię wykonaną w trakcie protestu pod koszalińskim pomnikiem Byliśmy – Jesteśmy – Będziemy. Tego typu wydarzeń odbyło się zarówno na obszarze Pomorza Środkowego, jak i w stolicy, znacznie więcej.

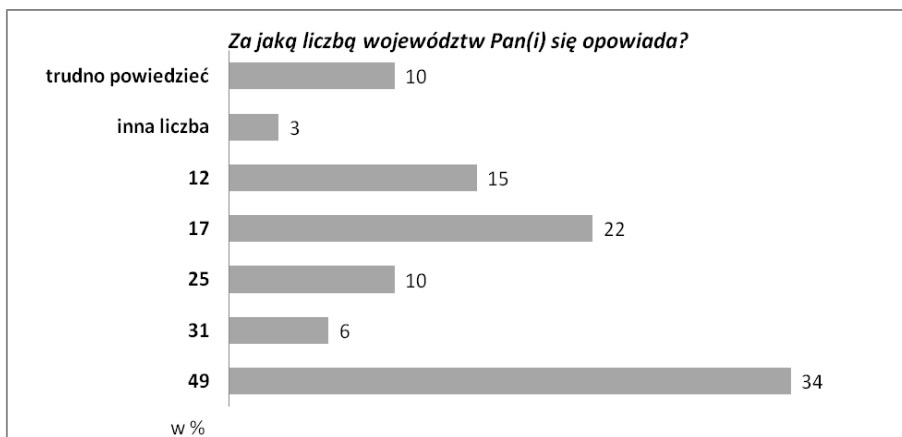
Sondaże obywatelskie

Jeszcze w 1998 roku przeprowadzono badania i sondaże opinii publicznej w sprawie liczby województw. W sondażu Rzeczypospolitej, przeprowadzonym 10 i 11 stycznia 1998 roku, respondenci zdecydowanie opowiedzieli się za utrzymaniem 49 województw (34%), a następnie za 17 województwami (22%) (rys. 4).

W programie telewizyjnym „Forum” – realizowanym przez redaktora Małcużyńskiego, emitowanym 22 czerwca 1998 roku o godzinie 18.05 w programie I, telewizzowie opowiedzieli się:

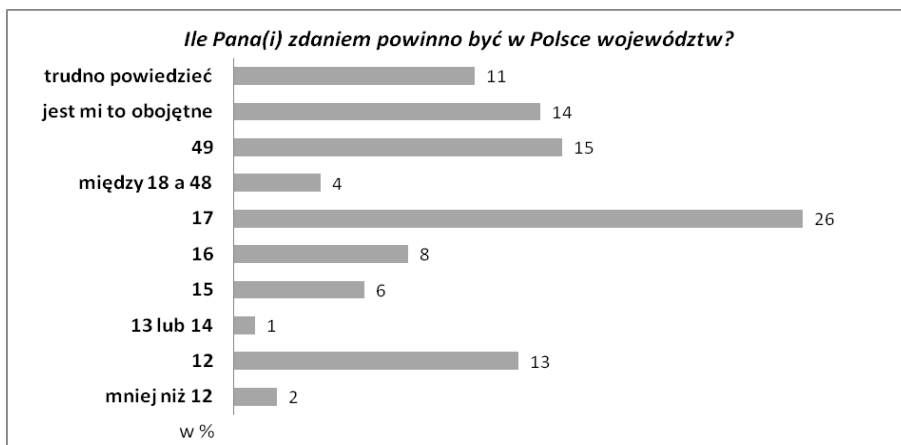
- za 17 województwami – 15 254 osób,
- za 12 województwami – 8 951 osób.

Centrum Badania Opinii Społecznej w dniach 16-21 lipca 1998 roku przeprowadziło sondaż na liczące 1058 osób próbie losowo – adresowej dorosłych mieszkańców kraju. Na pytanie „ile Pana(i) zdaniem w Polsce powinno być województw?” 26% respondentów odpowiedziało, że siedemnaście i tylko 8%, że szesnaście (rys. 5).

Rysunek 4. Wyniki sondażu *Rzeczpospolitej* z 10 i 11 stycznia 1998 roku w sprawie liczby województw

Źródło: Sondaż *Rzeczpospolitej* przeprowadzony przez PBS 10 i 11 stycznia 1998 roku na 1100-osobowej próbie reprezentatywnej dla dorosłej ludności kraju, *Rzeczpospolita* nr 15 i 19 stycznia 1998 roku.

Rysunek 5. Wyniki sondażu CBOS z 16-21 lipca 1998 roku w sprawie liczby województw

Źródło: Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS).

Poselskie projekty ustaw

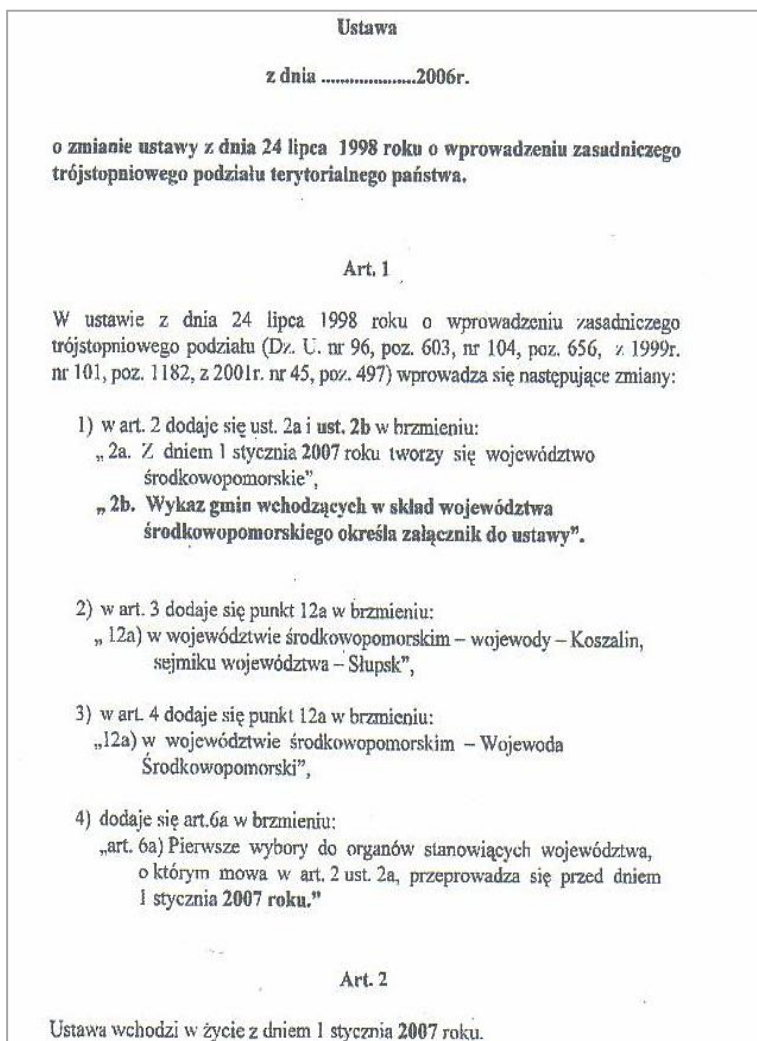
23 maja 2002 roku Marszałkowi Sejmu grupa 33 posłów (SLD-20, PSL-13) złożyła poselski projekt ustawy, który przewidywał utworzenie województwa środkowopomorskiego z dniem 1 stycznia 2004 roku. Projekt ten nie został wprowadzony pod obrady sejmiku do pierwszego czytania do końca IV kadencji sejmiku (18 października 2005 roku) i stał się dalej bezprzedmiotowy.

<p>SEKRETARIAT MARSZAŁKA SEJMIKU RP WPS WIELKO 03.07.2002</p>	Koszalin 02.07.2002
<p>Pan Marek Borowski Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej</p>	
<p>Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i art. 29 ust. 2 Regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:</p>	
<p>- w sprawie zmiany ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa.</p>	
<p>Do reprezentowania wnioskodawców jest upoważniony Pan Poseł Jan Łączny.</p>	
<p>Andrzej Lepper (-), Jan Łączny (-), Zdzisław Jankowski (-), Genowefa Wiśniowska (-), Alfred Budner (-), Leszek Sulek (-), Lech Kuropatwiński (-), Zenon Tyma (-), Józef Tomala (-), Tadeusz Wojtkowiak (-), Józef Skutecki (-), Tadeusz Szukała (-), Tadeusz Urban (-), Maria Zbyrowska (-), Alicja Lis (-), Marian Kwiatkowski (-), Marian Curyło (-), Kazimierz Wójcik (-), Piotr Smolana (-), Michał Figlus (-), Stanisław Dulias (-), Włodzimierz Czechowski (-), Józef Stasiewski (-), Franciszek Franczak (-), Bożena Kozłowska (-), Mieczysław Aszkielowicz (-), Adam Oldakowski (-), Józef Cepil (-), Renata Beger (-), Waldemar Borczyk (-), Wanda Lyżwińska (-), Zbigniew Dziewulski (-), Stanisław Głębocki (-), Jerzy Michalski (-), Jerzy Pękała (-), Józef Laskowski (-), Zbigniew Witaszek (-), Lech Zielonka (-), Henryk Ostrowski (-), Stanisław Lyżwiński (-), Danuta Hojarska (-)</p>	

Rysunek 6. Projekt ustawy przewidujący utworzenie siedemnastego województwa – środkowopomorskiego złożony w Sejmie przez posłów samoobrony 2 lipca 2002 roku

Źródło: Zasoby własne.

Dnia 2 lipca 2002 roku 41 posłów Samoobrony złożyło w Sejmie projekt ustawy przewidujący utworzenie siedemnastego województwa – środkowopomorskiego (rys. 6 i 7). Projekt nie został przedstawiony Sejmowi do pierwszego czytania, a po zakończeniu kadencji stracił swoją ważność.

Rysunek 7. Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 24 lipca 1998 roku o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa

Źródło: Zasoby własne.

Gdy okazało się, że obietnice władz i różnych decydentów centralnych nie przynoszą żadnych efektów, a w Sejmie odłożono rozpatrywanie poselskich projektów ustaw Stowarzyszenie Pomorza Środkowego podjęło inicjatywę przygotowania obywatelskiego projektu ustawy, zainicjowało powołanie Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej, biorąc za podstawę ustawę z dnia 24 czerwca 1999 roku o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli. W Słupsku 6 maja 2003 roku powstał obywatelski Komitet Inicjatywy Ustawodawczej, w skład którego weszło 25 osób z Pomorza Środkowego.

Obywatelski projekt ustawy złożono w Sejmie 29 grudnia 2003 roku. Pod projektem podpisało się ponad 140 tys. osób z tym, że po wyeliminowaniu błędów przyjęto 136 435 podpisów. Pierwsze czytanie obywatelskiego projektu w Sejmie odbyło się 18 marca 2004r. Projekt przesłano do komisji Sejmowych do dalszych prac i uzyskania opinii.

W związku z zakończeniem IV kadencji Sejmu projekt obywatelski ponownie wrócił pod obrady do pierwszego czytania ale nowej V kadencji. Pierwsze czytanie projektu obywatelskiego w nowej V kadencji oraz projektu poselskiego „Samoobrony” z 8 grudnia 2005 r. odbyło się w Sejmie 23 lutego 2006r. Projekty skierowano do Komisji. Podczas debaty sejmowej 23 lutego 2006r. projekt obywatelski po dyskusji skierowano do dalszych prac w komisjach sejmowych. Nie doczekał się drugiego i trzeciego czytania w Sejmie bowiem 4 listopada 2007r. zakończyła się skrócona kadencja Sejmu. W następnej VI kadencji Sejmu prac nad projektem nie podjęto, uznano że projekt uległ dyskontynuacji. Zatem nie było drugiego czytania projektu obywatelskiego i głosowania na „tak” lub „nie”. Nie było woli politycznej w IV, V, VI, kadencji, a rządziły różne opcje polityczne.

Część II – dzisiaj

Obietnice

W kampanii wyborczej prezydenckiej i parlamentarnej w latach 2013-2015 padło wiele obietnic korekt podziału terytorialnego z 1998 roku. Obietnice dotyczyły najczęściej podziału województwa mazowieckiego, utworzenia województwa środkowopomorskiego i województwa częstochowskiego (rys. 8). Obietnice składali między innymi:

- prezes PiS Jarosław Kaczyński,
- kandydat na prezydenta RP Andrzej Duda,
- kandydatka na premiera Beata Szydło,
- poseł Czesław Hoc.

Rysunek 8. Nowe województwa na mapie Polski według pomysłu Prawa i Sprawiedliwości (2015 rok)

Źródło: http://finanse.wp.pl/kat,1033781,title,Nowe-województwa-w-Polsce-Stracimy-pieniadze-z-Unii,wid,17944758,wiadomosc.html?ticaid=11710c&_tictsrn=3, (24.05.2016).

Wojewoda zachodniopomorski Piotr Jania podkreślił, że „w tym roku na pewno nie powstanie województwo środkowopomorskie. Być może będzie to realne pod koniec kadencji, ale proces będzie trudny (...)”⁵.

Rady Miejskie w Słupsku i w Koszalinie jesienią 2015 roku podjęły uchwały o potrzebie utworzenia województwa środkowopomorskiego ze stolicami w Koszalinie i w Słupsku oczekując rządowego projektu w tej sprawie. Prezydent Koszalina Piotr Jedliński spotkał się z prezydentem Słupska Robertem Biedroniem (rys. 9).

Rysunek 9. Spotkanie prezydentów Koszalina i Słupska (grudzień 2015 roku)

Źródło: [http://www.radio.slupsk.pl/pl/arttykul/apelem-do-rzadu-zakonczylo-sie-spo-
tkanie-prezydentow-slupska-i-koszalina.13081.html](http://www.radio.slupsk.pl/pl/arttykul/apelem-do-rzadu-zakonczylo-sie-spo-
tkanie-prezydentow-slupska-i-koszalina.13081.html), (24.05.2016).

Na Pomorzu Środkowym organizowane są konferencje i debaty argumentujące walory i potrzebę istnienia województwa środkowopomorskiego. Innego zdania są sejmiki pomorski i

⁵ „Kurier Szczeciński” z 19 stycznia 2016 roku.

zachodniopomorski. Podziału województwa mazowieckiego nie akceptują władze Warszawy i sejmiku mazowieckiego.

Marszałek województwa zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz uważa, że pomysł utworzenia województwa środkowopomorskiego to projekt wyborczy – a nie realna intencja. Marszałek nie wierzy, żeby jakkolwiek siła polityczna tak źle życzyła północnej części Polski, ponieważ – jego zdaniem – za atrakcyjnym dla wąskiej grupy hasłem kryje się przede wszystkim zagrożenie dla wszystkich mieszkańców regionu⁶.

Warto dodać, że 19 października 2015 roku odbyła się Nadzwyczajna Sesja Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie utworzenia województwa środkowopomorskiego. Radni koalicyjni (PO i PSL) pomorskiego sejmiku opowiedzieli się przeciwko utworzeniu nowego województwa. Radni opozycyjni (PiS) uznali zwołanie nadzwyczajnej sesji za niezgodne z prawem i opuścili salę obrad. Pod ich nieobecność pomorski sejmik przyjął rezolucję w sprawie inicjatywy utworzenia nowego obszaru wojewódzkiego⁷.

Zakres terytorialny i demograficzny województwa środkowopomorskiego

Projekt województwa środkowopomorskiego obejmuje powiaty znajdujące się w granicach administracyjnych województwa zachodniopomorskiego, pomorskiego i wielkopolskiego (rys. 10). Są to – z województwa zachodniopomorskiego: powiat białogardzki, powiat drawski, powiat kołobrzescki, powiat koszaliński, powiat sławieński, powiat szczecinecki, powiat świdwiński, powiat wałecki i powiat m. Koszalin. Z województwa pomorskiego: powiat bytowski, powiat człuchowski, powiat słupski i powiat m. Słupsk. Z województwa wielkopolskiego – powiat złotowski.

Łącznie nowe województwo zajmowałoby 18 176 km² powierzchni (w tym: 10 402 km² z zachodniopomorskiego, 6 114 km² z pomorskiego i 1 660 km² z wielkopolskiego). Zaludnienie nowego regionu to prawie 997 tysięcy ludności (w tym: 600 tysięcy z zachodniopomorskiego, 327 tysięcy z pomorskiego i 70 tysięcy z wielkopolskiego). Województwo środkowopomorskie składałoby się z 85 gmin (49 z zachodniopomorskiego, 28 z pomorskiego i 8 z wielkopolskiego) (tab. 1). Zatem należy podkreślić, że województwo środkowopomorskie byłoby dość znacznym regionem pod

⁶<http://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/1,34959,19217385,marszalek-geblewicz-o-srodkowopomorskim-to-zagrozenie-dla-calego.html?disableRedirects=true>, (24.05.2016).

⁷<http://www.dziennikbaltycki.pl/artykul/9009302,batalia-o-woj-srodkowopomorskie-radni-z-pis-opuscili-sesje-oswiadczenie,1,id,t,so.html#!>, (24.05.2016).

względem powierzchni, niewielkim pod względem liczby ludności, choć jednocześnie nie najmniejszym.

Rysunek 10. Województwo środkowopomorskie na tle województwa zachodniopomorskiego, pomorskiego i wielkopolskiego

Źródło: <http://wyborcza.pl/51,75398,18994094.html?i=1&disableRedirects=true>, (24.05.2016).

W tab. 2 przedstawiono budżety wojewody i sejmiku województwa środkowopomorskiego (symulacja na dzień 31.12.2014). Z zamieszczonych danych wynika, że budżet sejmiku nowego województwa wyniósłby 445,5 mln zł, natomiast wojewody środkowopomorskiego 855,7 mln zł. Proporcjonalnie do liczby ludności najwięcej środków zostałyby przejętych z województwa zachodniopomorskiego (odpowiednio: 304,6 mln – sejmik, 533,4 mln – wojewoda), następnie z województwa pomorskiego (odpowiednio: 116,2 mln zł – sejmik, 269,6 mln wojewoda) i z województwa wielkopolskiego (odpowiednio: 24,7 mln zł – sejmik, 52,6 mln zł – wojewoda).

Tabela 1. Zestawienie demograficzne, przestrzenne i jednostek samorządowych województwa środkowopomorskiego (stan na 31.12.2014)

Powiat/ Województwo	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności	Liczba gmin
Z zachodniopomorskiego			
Białogardzki	845	48679	4
Drawski	1764	58264	6
Kołobrzeski	725	79567	7
Koszaliński	1653	65962	8
Sławiński	1043	57489	6
Szczecinecki	1766	78858	6
Świdwiński	1093	48343	6
Wałecki	1415	54348	5
m. Koszalin	98	108605	1
Razem	10402	600115	49
Zachodniopomorskie ogółem	22892	1715431	114
Z pomorskiego			
Bytowski	2192	78631	10
Człuchowski	1575	57028	7
Słupski	2304	97727	10
m. Słupsk	43	93206	1
Razem	6114	326592	28
POMORSKIE ogółem	18310	2302077	123
Z wielkopolskiego			
Złotowski	1660	69998	8
Wielkopolskie ogółem	29826	3472579	226
Środkowopomorskie ogółem	18176	996705	85

Źródło: Opracowano na podstawie: Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>, (24.05.2016).

Tabela 2. Budżet wojewody i sejmiku województwa środkowopomorskiego (symulacja na 31.12.2014 według wydatków na 1 mieszkańca)

Wyszczególnienie	Sejmik	Wojewoda
Wydatki w tys. zł		
Z zachodniopomorskiego	304588	533412
Z pomorskiego	116156	269618
Z wielkopolskiego	24732	52626
Środkowopomorskie razem	445476	855656

Źródło: Opracowano na podstawie: Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>, (24.05.2016).

Tabela 3. PKB na mieszkańca w województwach w Polsce w podregionach Pomorza Środkowego w 2013 roku

Wyszczególnienie	PKB na mieszkańca (w zł)	Polska=100
Polska	43020	100,0
Mazowieckie (1)	69043	160,5
Dolnośląskie (2)	48141	111,9
Wielkopolskie (3)	46135	107,2
Śląskie (4)	44760	104,0
Pomorskie (5)	41442	96,3
Łódzkie (6)	40127	93,3
Małopolskie (7)	38157	88,7
Zachodniopomorskie (8)	35838	83,3
Lubuskie (9)	35066	83,1
Kujawsko-pomorskie (10)	35265	82,0
Opolskie (11)	34625	80,5
Świętokrzyskie (12)	31384	73,0
Podlaskie (13)	31362	72,9
Warmińsko-mazurskie (14)	30764	71,5
Podkarpackie (15)	30577	71,1
Lubelskie (16)	30427	70,7
Podregion koszaliński (10a)	35240	81,9
Podregion słupski (11a)	32274	75,0

Źródło: Opracowano na podstawie: Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>, (24.05.2016).

Pod względem PKB na mieszkańca (tab. 3) województwo wielkopolskie zajmuje trzecią pozycję w kraju, pomorskie – piątą, a zachodniopomorskie ósmą. Podregiony Pomorza Środkowego uplasowały się odpowiednio na miejscu 10a – podregion koszaliński i na miejscu 11a – podregion słupski. Zatem pod względem zamożności wyznaczonej wielkością PKB region środkowopomorski plasuje się w połowie stawki regionów Polski.

Zakończenie

Oddzielna jednostka administracyjna była potrzebna Prusom i Niemcom na w XIX i XX wieku (rejencja koszalińska), była potrzebna po zakończeniu drugiej wojny światowej (od 1950 roku) i jest potrzebna teraz.

Wydzielenie administracyjnego regionu środkowopolskiego jest potrzebne z wielu powodów. Przede wszystkim społeczność regionu chce być podmiotem, a nie przedmiotem spraw i problemów, chce mieć własnego wojewodę środkowopomorskiego – przedstawiciela rządu na tym terenie. To są atuty zarządzania, gospodarki i rozwoju społecznego i ekonomicznego mieszkańców i tego terenu. To są oddzielne środki państwa i inne wizje spójnej przyszłości. To również lepsza pozycja w przestrzeni społeczno-ekonomicznej kraju, w której obecnie region Pomorza Środkowego jest obszarem zmarginalizowanym.

Bibliografia

1. Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>, (24.05.2016).
2. Druk Sejmowy nr 230, z dnia 17 marca 1998r.
3. Druk Sejmowy nr 254, z dnia 20 marca 1998r.
4. http://finanse.wp.pl/kat,1033781,title,Nowe-województwa-w-Polsce-Stracimy-pieniadze-z-Unii,wid,17944758,wiadomosc.html?ticaid=11710c&_ticrsn=3, (24.05.2016).
5. <http://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/1,34959,19217385,marszalek-geblewicz-o-srod-kowopomorskim-to-zagrozenie-dla-calego.html?disableRedirects=true>, (24.05.2016).
6. <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1342,title,Nowy-podzial-administracyjny-To-mo-ze-byc-pulapka-dla-rzadu-PiS,wid,18019785,wiadomosc.html?ticaid=11710a>, (24.05.2016).
7. <http://www.dziennikbaltycki.pl/artykul/9009302,batalia-o-woj-srodkowopomorskie-radni-z-pis-opuscili-sesje-oswiadczenie,1,id,t,so.html#!>, (24.05.2016).
8. <http://www.gk24.pl/wiadomosci/koszalin/gal/9125946,srodkowopomorskie-je-szcze-nie-umarlo-zdjecia,16255002,id,t,zid.html>, (24.05.2016).
9. <http://www.radio.slupsk.pl/pl/artykul/apelem-do-rzadu-zakonczylo-sie-spo-tkanie-prezydentow-slupska-i-koszalina.13081.html>, (24.05.2016).
10. <http://wyborcza.pl/51,75398,18994094.html?i=1&disableRedirects=true>, (24.05.2016).
11. *Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030*, Uchwała Rady Ministrów Nr 239 z dnia 13 grudnia 2011 r. (MP 2012 poz. 252), s.83.
12. „Kurier Szczeciński” z 19 stycznia 2016 roku.
13. „Wspólnota”, nr 30 z 25 lipca 1998 roku.

BATTLE FOR ŚRODKOWOPOMORSKIE VOIVODESHIP – YESTERDAY AND TODAY

The aim of the article is to discuss the next stages of the battle for the establishment of Środkowopomorskie voivodeship. Time scope of the study includes the years 1997 - 2016, period just before the administrative reform in 1999 until today. Separation of the administrative region of Middle Pomerania is needed for many reasons, both social and economic. The creation of Środkowopomorskie voivodeship could prevent the marginalization of the region and its communities, which take place in the current administrative division.

Keywords: Środkowopomorskie voivodeship, Middle Pomerania, changes in the territorial division.